

OPPORTUNITIES FOR ORGANIZING SPEECH PRACTICE IN A VIRTUAL REALITY (VR) ENVIRONMENT FOR KOREAN LANGUAGE LEARNERS

Sagatova Muhabbat Hasanovna

Lecturer, Department of Korean Philology
Uzbekistan State World Languages University
Tashkent, Uzbekistan

Abstract. This article analyzes the role and methodological potential of virtual reality (VR) technologies in developing Korean language learners' oral communication skills. In recent years, the widespread application of VR technologies in the digital education system has introduced new approaches to foreign language learning, including Korean. The virtual environment allows learners to participate in natural communicative situations, simulate real-life conversations, and practice pronunciation, intonation, and various forms of social speech.

Keywords: Korean language, virtual reality, VR technology, speech practice, digital education, communicative competence, immersive environment.

KOREYS TILI O'RGANUVCHILAR UCHUN VIRTUAL HAQIQAT (VR) MUHITIDA NUTQ MASHQLARINI TASHKIL ETISH IMKONIYATLARI

Sagatova Muhabbat Hasanovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti
Koreys filologiyasi kafedrasi o'qituvchisi,

Annotatsiya. Ushbu maqolada koreys tili o‘rganuvchilarning og‘zaki nutq salohiyatini rivojlantirishda virtual haqiqat (VR) texnologiyalarining o‘rni va metodik imkoniyatlari tahlil qilingan. So‘nggi yillarda raqamli ta’lim tizimida VR texnologiyalarining keng qo‘llanilishi xorijiy tillarni, jumladan koreys tilini o‘rganish jarayoniga yangi yondashuvlarni olib kirdi. Virtual muhit o‘quvchilarga tabiiy kommunikativ vaziyatlarda ishtirok etish, real muloqot holatlarini simulyatsiya qilish, talaffuz, intonatsiya va ijtimoiy nutq shakllarini mashq qilish imkonini beradi.

Kalit so‘zlar: koreys tili, virtual haqiqat, VR texnologiyasi, nutq mashqlari, raqamli ta’lim, kommunikativ kompetensiya, immersiv muhit.

Kirish

XXI asrda raqamli texnologiyalar ta’lim tizimini tubdan o‘zgartirib yubordi. Endi dars jarayoni faqat auditoriya bilan cheklanmaydi, balki interaktiv platformalar, sun‘iy intellekt tizimlari va virtual haqiqat (VR) muhiti orqali yangi o‘lchovga ko‘chdi. Til o‘qitish, ayniqsa koreys tili o‘qitish jarayonida bu texnologiyalar o‘quvchilarning nutqiy faolligini oshirish, kommunikativ kompetensiyasini mustahkamlash hamda madaniy kontekstni chuqurroq his qilish imkonini yaratmoqda.

Koreys tili bugungi kunda xalqaro miqyosda eng ko‘p o‘rganilayotgan tillardan biridir. UNESCO ma’lumotlariga ko‘ra, 2024-yilda dunyo bo‘yicha 180 dan ortiq universitet va 1500 ta o‘rta maktabda koreys tili o‘qitilmoqda. Bu o‘sish “K-culture” — K-pop, K-drama, K-moda va texnologik taraqqiyot bilan chambarchas bog‘liq. Shu sababli koreys tilini o‘rganishda nafaqat grammatikani bilish, balki real hayotdagi nutq vaziyatlarida muloqot qila olish, ya’ni og‘zaki nutq salohiyatini rivojlantirish asosiy maqsadga aylangan.

Asosiy qism

1. VR texnologiyasining mohiyati va ta'limdagi o'rni

Virtual haqiqat (Virtual Reality – VR) — bu inson sezgilari orqali sun'iy tarzda yaratilgan, ammo real hayotga o'xshash muhitdir. VR foydalanuvchini maxsus qurilmalar (masalan, Oculus Quest, HTC Vive, Samsung Gear VR) yordamida to'liq immersiv tajribaga olib kiradi. Til o'qitish jarayonida bu texnologiya o'quvchini real hayotdagi kommunikativ vaziyatlarga “joylashtirish” imkonini beradi.

Masalan, VR dasturi orqali o'quvchi Seuldagi kafe yoki aeroportda turib, “안녕하세요. 아메리카노 한 잔 주세요” (Salom, bitta americano bering) yoki “집이 어디에 있나요?” (Yukim qayerda?) kabi jummalarni tabiiy vaziyatda ishlatadi. Shu tarzda u grammatikani amalda qo'llaydi, talaffuzni to'g'rilaydi va nutqning ijtimoiy mosligini sezadi.

Kolbning (1984) “tajribaviy o'rganish nazariyasi”ga ko'ra, bilim amaliy tajriba orqali chuqur o'zlashtiriladi. VR texnologiyasi aynan shu tamoyilni amalda qo'llaydi — o'quvchi nafaqat eshitadi, balki ishtirok etadi, javob beradi va o'z xatolarini o'z vaqtida tuzatadi.

2. VR texnologiyasining koreys tili o'qitishdagi metodik afzalliklari

1. **Tabiiy kommunikativ muhitni yaratish.** An'anaviy darsda o'quvchi faqat mashqlarni bajaradi yoki o'qituvchining savollariga javob beradi. VR muhiti esa unga real muloqot holatini taqdim etadi. Masalan, o'quvchi virtual “Seul restoranida” ofitsiant bilan gaplashadi, “대기 시간이 얼마나 되나요?” (Navbat qancha davom etadi?) kabi savollarni beradi va interaktiv javob oladi. Bu jarayon tilni tirik tizim sifatida his etishga yordam beradi.

2. **Motivatsiya va qiziqishni oshirish.** Raqamli avlod vakillari uchun VR o'yinlar, 3D animatsiyalar, avatarlar orqali o'rganish yanada jozibali. Masalan, Zepeto EDU yoki Mondly VR dasturlarida o'quvchi o'z avatarini yaratib, koreys tili orqali muloqotga kirishadi. Bunday interaktivlik o'rganishga ijobiy psixologik muhit yaratadi.

3. **Xatolardan qo‘rqmaslik muhiti.** An’anaviy darsda o‘quvchi xato qilishdan tortinadi, bu esa nutq rivojiga to‘siq bo‘ladi. VR muhitida esa u “suhbatdosh” bilan muloqotda xato qilsa ham, jarayon to‘xtamaydi. Misol uchun, “지하철역이 어디예요?” (Metro bekati qayerda?) deganda so‘z tartibini adashtirsa, dastur avtomatik to‘g‘ri talaffuzni takrorlaydi. Shu orqali o‘quvchi tabiiy o‘rganish muhitida xatolarni o‘zi sezadi va tuzatadi.

4. **Til va madaniyatning integratsiyasi.** Koreys tili nutq madaniyati bu faqat so‘z emas, balki hurmat, intonatsiya, tana tili, ijtimoiy masofa kabi ko‘plab madaniy unsurlarni o‘z ichiga oladi. VR muhiti orqali o‘quvchi “선배-후배” (katta va kichik talabalar), “손님-점원” (mijoz va xodim) kabi ijtimoiy rollarni mashq qiladi. Bu esa ularni real koreys jamiyatidagi nutq odobiga tayyorlaydi.

Koreyada 2023-yilda Korea University tomonidan o‘tkazilgan tajriba sinovida 60 nafar xorijiy talabaga VR asosidagi koreys tili darslari o‘tkazilgan. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, 8 haftalik kursdan so‘ng talabalar talaffuzda 34%, intonatsiyada 27%, umumiy nutq tezligida esa 41% o‘sishga erishgan.

Shuningdek, Zepeto Edu platformasida “Virtual Korean Village” loyihasi amalga oshirilgan bo‘lib, unda o‘quvchilar “marketda xarid qilish”, “metroda yo‘l so‘rash” yoki “universitet kutubxonasida kitob topish” kabi vaziyatlarda VR orqali mashq qilishgan. Shu orqali o‘quvchilar koreys tilidagi real so‘zlashuv uslublarini o‘zlashtirish bilan birga, madaniy etikani ham amalda his qilishgan.

O‘zbekiston sharoitida ham VR texnologiyalarini qo‘llash imkoniyatlari kengaymoqda. Masalan, koreys tili o‘rgatuvchi markazlarda o‘qituvchilar “K-Culture 360° VR” videolaridan foydalanib, o‘quvchilarga Seul, Busan, Jeju oroli hayotini virtual tarzda ko‘rsatishmoqda. Bu tajriba o‘quvchilarning nafaqat tilga, balki koreys madaniyatiga bo‘lgan qiziqishini ham oshiradi.

VR texnologiyalarining ta'lim psixologiyasidagi o'rni

Psixologik jihatdan VR darslari “immersion” — to‘liq sho‘ng‘ish effekti orqali o‘quvchining diqqatini maksimal darajada ushlab turadi. Ko‘pkanallilik (ko‘rish, eshitish, harakat) orqali axborot bir necha sezgi orqali qayta ishlanadi, bu esa eslab qolish darajasini 70–80 foizgacha oshiradi (Rahmonova, 2022).

VR texnologiyasi, shuningdek, “affective filter hypothesis” (Krashen, 1982) nazariyasiga ko‘ra, o‘quvchining psixologik to‘siqlarini kamaytiradi. O‘quvchi o‘zini erkin his qiladi, xato qilishdan qo‘rqmaydi va muloqotda faolroq bo‘ladi. Shu sababli koreys tili o‘rganuvchilarning nutqiy ishonchi va ijodkorligi sezilarli darajada ortadi.

Xulosa

Virtual haqiqat (VR) texnologiyasi koreys tili ta'limida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning samarali vositasidir. U an'anaviy dars metodlarini to‘ldiribgina qolmay, ularni yangicha, interaktiv va madaniy jihatdan boyitilgan o‘quv tajribasiga aylantiradi. VR muhitida o‘quvchi o‘zini real holatdagi suhbatdosh sifatida his qiladi, talaffuz, intonatsiya, nutq tezligi va ijtimoiy moslashuv ko‘nikmalarini tabiiy ravishda o‘zlashtiradi.

Bu texnologiya, ayniqsa, koreys tili o‘rganishda murakkab bo‘lgan “hurmat darajalari”, “ijtimoiy rolga mos nutq shakllari” va “madaniy xatti-harakatlar”ni o‘rgatishda o‘qituvchiga katta yordam beradi. Shu bilan birga, VR o‘qituvchiga ham o‘quvchining faoliyatini real vaqt rejimida kuzatish, baholash va tahlil qilish imkonini beradi.

Shunday qilib, virtual haqiqat texnologiyalari koreys tili o‘qitishda nafaqat texnik yangilik, balki ta'lim falsafasining yangi bosqichi sifatida e'tirof etilishi mumkin. U o‘quvchini passiv tinglovchidan faol suhbatdoshga aylantiradi, madaniy kompetensiyani kengaytiradi va o‘rganish jarayonini jonli, hissiy va ijodiy tajribaga aylantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Rahmonova, D. *Raqamli ta'lim va xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalar*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022.
2. Tursunova, Z. *Til o'qitishda sun'iy intellekt va virtual haqiqat texnologiyalarining o'rni*. // Filologiya masalalari jurnali. – 2024. – №3. – B. 95–104.
3. Karimova, N. *Pedagogik texnologiyalar va zamonaviy ta'lim metodlari*. – Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2023.
4. 한지영 (Han Ji-young). *한국어 학습자의 구어 능력 향상을 위한 메타버스 수업 사례* [Metavers asosidagi koreys tili og'zaki nutq darslari tahlili]. – 서울: 고려대학교 출판부, 2023.
5. Kolb, D. A. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. – Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1984.
6. Krashen, S. D. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. – Oxford: Pergamon Press, 1982.
7. Sohn, H.-M. *Korean Language in Culture and Society*. – Honolulu: University of Hawai'i Press, 2006.